TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Cơ quan quản lý và doanh nghiệp cùng xây dựng thị trường hàng hóa minh bạch

08:17 02/08/2026

Hàng giả, hàng nhái và gian lận thương mại vẫn diễn biến phức tạp, đặc biệt trên môi trường số, đặt ra yêu cầu cấp thiết về việc xây dựng một thị trường hàng hóa minh bạch. Bên cạnh sự quyết liệt của cơ quan quản lý trong hoàn thiện chính sách và tăng cường kiểm tra, sự chủ động của doanh nghiệp trong bảo vệ thương hiệu, minh bạch nguồn gốc sản phẩm được xem là yếu tố then chốt để tạo dựng niềm tin cho người tiêu dùng và thúc đẩy môi trường kinh doanh lành mạnh.

Siết chặt quản lý, tăng cường kiểm soát thị trường

Dù các lực lượng chức năng liên tục triển khai nhiều đợt cao điểm kiểm tra, xử lý, hàng giả, hàng nhái và gian lận thương mại vẫn diễn biến phức tạp với phương thức, thủ đoạn ngày càng tinh vi. Đáng chú ý, hoạt động vi phạm đang có xu hướng dịch chuyển mạnh sang môi trường số khi các đối tượng lợi dụng mạng xã hội, sàn thương mại điện tử, dịch vụ chuyển phát nhanh và các kho hàng trung chuyển để mua bán, vận chuyển hàng hóa vi phạm. Việc thường xuyên thay đổi tài khoản giao dịch, địa điểm kinh doanh cũng khiến công tác kiểm tra, xử lý gặp nhiều khó khăn.

Theo Ban Chỉ đạo 389 Bộ Công Thương, trong 6 tháng đầu năm 2026, các lực lượng chức năng đã kiểm tra 23.715 vụ, phát hiện và xử lý gần 20.000 vụ với hơn 22.600 hành vi vi phạm, thu nộp ngân sách trên 330 tỷ đồng. Các hành vi vi phạm chủ yếu tập trung vào kinh doanh hàng giả, hàng xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ, hàng không rõ nguồn gốc xuất xứ, vi phạm trong thương mại điện tử, an toàn thực phẩm và kinh doanh xăng dầu.

Sự phối hợp giữa cơ quan quản lý và doanh nghiệp là nền tảng để xây dựng thị trường hàng hóa minh bạch, hạn chế hàng giả, hàng nhái và gian lận thương mại. Ảnh AI

Riêng trong quý II/2026, lực lượng quản lý thị trường đã xử lý gần 5.400 vụ vi phạm về sở hữu trí tuệ, xử phạt gần 66 tỷ đồng. Trong khi đó, lĩnh vực thương mại điện tử, an toàn thực phẩm và kinh doanh xăng dầu cũng ghi nhận hàng nghìn vụ kiểm tra, xử lý, cho thấy gian lận thương mại vẫn diễn biến phức tạp trên nhiều lĩnh vực.

Không chỉ đẩy mạnh kiểm tra, xử lý vi phạm, Bộ Công Thương cũng đang tập trung hoàn thiện cơ chế, chính sách nhằm nâng cao hiệu quả quản lý thị trường. Bộ đã chỉ đạo xây dựng dự thảo nghị định thay thế Nghị định số 98/2020/NĐ-CP về xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại, sản xuất, buôn bán hàng giả, hàng cấm; đồng thời sửa đổi Nghị định số 99/2020/NĐ-CP về xử phạt trong lĩnh vực dầu khí, kinh doanh xăng dầu và khí.

Đặc biệt, Thông tư số 31/2026/TT-BCT quy định về truy xuất nguồn gốc sản phẩm, hàng hóa thuộc phạm vi quản lý của Bộ Công Thương đã chính thức có hiệu lực từ ngày 1/7/2026. Theo đó, các sản phẩm có mức độ rủi ro cao phải thực hiện truy xuất nguồn gốc thông qua Hệ thống VeriGoods hoặc hệ thống nội bộ có kết nối với hệ thống này. Đây được kỳ vọng sẽ trở thành công cụ quan trọng giúp minh bạch thông tin hàng hóa và hỗ trợ công tác kiểm tra, giám sát.

Trong thời gian tới, Cục Quản lý và Phát triển thị trường trong nước sẽ tiếp tục tham mưu Bộ Công Thương xây dựng Kế hoạch phòng, chống hàng giả, bảo vệ

người tiêu dùng trên nền tảng số giai đoạn 2026-2030, tập trung phát triển cơ sở dữ liệu tập trung về hàng hóa lưu thông, truy xuất nguồn gốc và xác thực điện tử; đồng thời ứng dụng các công nghệ như AI, Big Data và Blockchain để nhận diện, cảnh báo và ngăn chặn hàng giả.

Doanh nghiệp đồng hành cùng cơ quan quản lý xây dựng thị trường minh bạch

Bên cạnh nỗ lực của cơ quan quản lý, các chuyên gia cho rằng doanh nghiệp cần được xem là một chủ thể quan trọng trong việc xây dựng thị trường minh bạch, thay vì chỉ là đối tượng được bảo vệ.

Trong bối cảnh hàng giả ngày càng tinh vi, doanh nghiệp cần chủ động đầu tư các giải pháp bảo vệ thương hiệu như truy xuất nguồn gốc bằng mã QR, tem xác thực điện tử, blockchain hoặc các nền tảng quản lý chuỗi cung ứng. Việc minh bạch thông tin về xuất xứ, quy trình sản xuất và hệ thống phân phối không chỉ giúp người tiêu dùng dễ dàng nhận diện hàng chính hãng mà còn hỗ trợ lực lượng chức năng trong công tác kiểm tra, xử lý vi phạm.

Về phía cơ quan quản lý, cần tiếp tục hoàn thiện hệ thống pháp luật, tăng cường kiểm tra theo hướng ứng dụng công nghệ số, kết nối dữ liệu giữa các lực lượng chức năng để nâng cao hiệu quả giám sát và xử lý vi phạm. Song song với đó là đẩy mạnh tuyên truyền, nâng cao nhận thức của người tiêu dùng trong việc lựa chọn hàng hóa có nguồn gốc rõ ràng.

Đối với doanh nghiệp, việc chủ động đầu tư các giải pháp truy xuất nguồn gốc, tem xác thực điện tử, ứng dụng công nghệ số để quản lý chuỗi cung ứng và bảo vệ thương hiệu không chỉ giúp phòng ngừa hàng giả mà còn tạo dựng niềm tin với người tiêu dùng. Bên cạnh đó, doanh nghiệp cần tích cực phối hợp với cơ quan chức năng trong việc chia sẻ dữ liệu, cung cấp thông tin nhận diện sản phẩm chính hãng và kịp thời phản ánh các dấu hiệu vi phạm trên thị trường.

Bên cạnh đó, sự phối hợp giữa doanh nghiệp và cơ quan quản lý cần được tăng cường thông qua việc chia sẻ dữ liệu, cung cấp thông tin nhận diện sản phẩm, phản ánh kịp thời các dấu hiệu xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ và hỗ trợ xác minh các vụ việc. Đây được xem là yếu tố quan trọng để nâng cao hiệu quả phòng, chống hàng giả trong bối cảnh hoạt động kinh doanh ngày càng dịch chuyển lên môi trường số.

Thực tế, trong 6 tháng đầu năm, lực lượng quản lý thị trường đã chuyển 128 vụ việc có dấu hiệu tội phạm sang cơ quan điều tra để xem xét xử lý theo quy định; đồng thời tiếp nhận 1.339 cuộc gọi qua đường dây nóng và 274 tin báo

qua email, trong đó có 29 thông tin liên quan đến kinh doanh hàng giả, hàng xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ đã được chuyển tới các Chi cục Quản lý thị trường địa phương để kiểm tra, xác minh. Điều này cho thấy vai trò ngày càng quan trọng của cơ chế phối hợp và chia sẻ thông tin giữa cơ quan quản lý, doanh nghiệp và người dân.

Các chuyên gia nhận định, việc xây dựng một thị trường hàng hóa minh bạch không thể chỉ dựa vào các đợt cao điểm kiểm tra hay xử phạt vi phạm. Muốn tạo chuyển biến bền vững, cần hình thành hệ sinh thái quản lý hiện đại dựa trên dữ liệu, công nghệ và sự phối hợp chặt chẽ giữa cơ quan quản lý với doanh nghiệp. Khi doanh nghiệp chủ động minh bạch sản phẩm, cơ quan quản lý nâng cao hiệu quả giám sát và người tiêu dùng tích cực nói không với hàng giả, thị trường sẽ từng bước được làm sạch, tạo môi trường cạnh tranh công bằng và nâng cao uy tín hàng hóa Việt Nam trong nước cũng như trên thị trường quốc tế.

Nam Sơn